

похвално свидетелство за учителска правоспособность, кждето между другото казва: „Носящемъ оу себе настоящее свидѣтельное и оувѣрителное писаніе словеснѣйшему к^в: Захаріи Икономовичъ Самоковлю дается ѿ мене нижеподписаннаго оучителя егѡ за увѣрение, че Круша е училъ потрѣбнитѣ науки по славянобългарски и сръбски сзикъ и напоследокъ изнѣри еще цѣла и половина година при мене, за да ся ~~вбсчи~~ совершеннѡ и во взаимно~~счи~~телната метода“ „Тогѡ ради, ако бы нѣгдѣ пожелали да го иматъ за оучителя, да бѣдѣтъ оувѣрени ѿ мене, зацо е доволенъ за това званіе и возможенъ да строи добръ едно взаимно~~счи~~телно оучилище“ (приложение къмъ Училищень прегледъ, г. XI, 1906, кн. I). По тоя начинъ Круша получава потвърждението на единъ отъ най-авторитетнитѣ учени по онова време и се прославя изъ България като добръ учител.

Презъ 1838 г. единъ самоковецъ обещава да препоръча Круша за учител въ София. Напуска Копривщица, обаче софийскитѣ първенци и владиката Мелетий не го уславятъ, защото още не билъ изтекълъ договорътъ на Стоимень Рилчанина. Круша прекарва зимата въ Самоковъ безъ работа. На следната година дохажда пешоходецъ нарочно отъ Велесъ да го кани за учител. Софийнци научаватъ това и го повикватъ въ София съ заплата 3,000 гр., жилище въ митрополията и храна отъ владиката. За това назначение Априловъ разказва: „Митрополитъ города Софіи, Мелетій, одушевленъ будучи къ благотворенію и просвѣщенію своей паствы, яко истинный архипастырь и ученикъ апостольскій, не желалъ ограничиться ношеніемъ одного священническаго сана, и слыть инноплеменникомъ, а потому, употребивъ часть доходовъ своихъ на пользу паствы, пригласилъ сказаннаго г. Захарія Крушу учредить народно-болгарское училище взаимнаго обученія въ городѣ Софіи, гдѣ все христіанское населеніе состоитъ изъ однихъ болгаръ. До сооруженія необходимаго училищнаго зданія, которое-бы соразмѣрно было съ народонаселеніемъ города, добрый архипастиръ завелъ оное въ зданіи, которое уже имѣлось, но гдѣ помещается не болѣе 80 учениковъ. Въ семъ-то зданіи г. Захарій Круша открылъ училище 2-го мая 1839 года. Училище это, какъ извѣщаетъ меня, отъ 16-го марта 1840 года, самъ г. Захарій Круша, содержится изъ доходовъ Его Высокопреосвященства митрополита Мелетія, въ надеждѣ, что его паства, узнавъ плоды богоугоднаго учрежденія, не преминетъ соединиться общими силами для учрежденія такого учебнаго заведенія, которое прилично бывшей столицѣ болгарскаго царства“ (Денница, с. 51—52). Поставятъ въ старото училище седалища и писалища, прозорци, постилатъ съ тухли и Круша започва обучението. Тамъ преподава осемъ години. „Започнахме дѣло-то си да извършваме точно, съ голѣмы трудове, като имъ бѣхъ и псалтъ, и писаръ, и преводчикъ отъ греч. на българ. и обратно, и като учехъ по голѣмы-тѣ ученицы на псалтикж, отъ кои-то едни станахж учители, търговци, занаятчии, терджумане консулскы, консули, владыци и попове“ (автоб. писмо).

Захари Круша е първиятъ учител, който поставя учебното дѣло въ София на по-здрави основи. Той въвежда взаимноучителната метода. Отецъ Данаилъ (Коста Михайловъ) си спомня, че Круша преподавалъ: пространна